

Viite

-

Maatalous- ja kalastusneuvosto 18.11.2024

Maatalous- ja kalastusneuvosto kokoontuu 18.11.2024 Brysselissä. Suomea kokouksessa edustaa maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah.

Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee ehdotuksesta neuvoston asetukseksi unionin vesillä ja unionin kalastusalueisiin tietyillä unionin ulkopuolisilla vesillä sovellettavien tiettyjen kalakantojen kalastusmahdollisuuksien (Atlantin ja Pohjanmeren kalastusmahdollisuudet) vahvistamisesta vuodeksi 2025 ja 2026 sekä valmistelee päätöksentekoa maatalous- ja kalastusneuvostossa joulukuussa 2024. Suomi kannattaa kestävää ratkaisua, joka perustuu tieteelliseen neuvoon ja yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteisiin. Suomi pitää yleisellä tasolla hyvinä komission esittämiä ankeriaskannan elvyttämiseen tähtääviä rajoituksia.

Neuvoston asialistalla on myös keskustelu Välimeren ja Mustanmeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2025. Suomi kannattaa kestävää ratkaisua, joka perustuu tieteelliseen neuvoon ja yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteisiin.

Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee maatalouden markkinatilanteesta erityisesti Ukrainaan kohdistuneen hyökkäyksen jälkeen. Suomi katsoo, että elintarvikesektorin huoltovarmuus ja väestön ruokaturva tulee varmistaa kaikissa tilanteissa. Suomi korostaa tärkeyttä siirtyä kohti sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviä, resiliентtejä ja oikeudenmukaisia ruokajärjestelmiä niin Suomessa, EU:ssa kuin myös globaalilla tasolla.

Asialista:

MAATALOUS- JA KALASTUSNEUVOSTON KOKOUS BRYSSELISSÄ 18.11.2024

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

- a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo
- b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Muut kuin lainsäädäntöasiat

KALASTUS

Neuvoston asetus Atlantin ja Pohjanmeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2025 ja tiettyjen syvänmeren kantojen osalta vuosiksi 2025 ja 2026

Keskustelu

Neuvoston asetus Välimeren ja Mustanmeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2025

Keskustelu

MAATALOUS

Markkinatilanne erityisesti Ukrainaan kohdistuneen hyökkäyksen jälkeen

Komission ja jäsenvaltioiden tiedotusasia

Keskustelu

Muut asiat

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/61/2024-MMM-66

Bondestam Orian

8.11.2024

Ehdotus neuvoston asetukseksi unionin vesillä ja unionin kalastusalueeseen tietyillä unionin ulkopuolisilla vesillä sovellettavien tiettyjen kalakantojen kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta (Atlantin ja Pohjanmeren kalastusmahdollisuudet) vuodeksi 2025 ja 2026

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 18.11.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvostossa 18.11.2024 käytävä keskustelu valmistelee päätöksentekoa maatalous- ja kalastusneuvostossa joulukuussa 2024.

Suomen kanta

Suomi kannattaa kalastusmahdollisuuksien vahvistamista siten, että kalakantoja hyödynnetään kestävää enimmäistuottoa (Maximum Sustainable Yield, MSY) koskevan EU:n yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden mukaisesti ja ICES:n uusimman tieteellisen neuvon perusteella.

Suomi yhtyy tarvittaessa muiden jäsenvaltioiden mahdollisiin huomioihin ja huoliin Atlantilla ja Pohjanmerellä sovellettavien monivuotisten suunnitelmien artikloista 4(6) ja 4(7) ja niiden soveltamisesta kalastusmahdollisuuksien asettamisessa. Asialla voi olla periaatteellista merkitystä tulevaisuudessa kalastusmahdollisuuksien vahvistamiseen myös Itämerellä.

Suomi suhtautuu yleisellä tasolla myönteisesti komission ehdotukseen ankeriaan kalastuksen rajoittamisesta ankeriaskannan elvyttämiseksi ja katsoo, että komission ehdotus eräiltä osin säilyttäisi mahdollisuuden kansallisesti komission ehdotusta tiukemmalle ankeriaskannan elvyttämiseen tähtäävälle kalastuksen säätelylle.

Pääasiallinen sisältö

Komission ehdotus sisältää kalastusmahdollisuuksia vuodelle 2025, joista unioni päättää itsenäisesti. Eräitä kalastusmahdollisuuksia esitetään säädettäväksi myös vuodelle 2026. Ehdotus käsittää myös monenvälisiin tai kahdenvälisiin neuvotteluihin perustuvia kalastusmahdollisuuksia. Osa näistä neuvotteluista on saatu päätökseen hiljattain tai on vielä kesken. Neuvottelujen lopputulos pannaan täytäntöön säätämällä jäsenvaltioiden kesken suhteellisen vakauden periaatteen pohjalta suoritettavasta kalastusmahdollisuuksien sisäisestä jaosta. Eräät kalastusmahdollisuudet on ehdotuksessa esitetty merkinnällä ”pm” (pro memoria). Näistä kohdista ei ollut saatavilla ehdotuksen antamisajan kohtana tarvittavaa tietoa. Lisäksi säädetään kalastusta koskevista teknisistä kalastusmääräyksistä unionin vesillä sekä niiden ulkopuolella.

Merkittävä osa komission ehdotuksessa esitetyistä kalakantojen kalastusmahdollisuuksista perustuu Kansainvälisen merentutkimusneuvoston (ICES) esittämään neuvoon MSY:n mukaisista kalastusmahdollisuuksista. Eräiden kalakantojen ehdotettuun kalastuksen enimmäistasoon vaikuttaa myös saaliiden maihin purkamisvelvoite.

Komission ehdotuksen johdantokappaleet sisältävät viittauksia Atlantilla ja Pohjanmerellä sovellettavien ja eräitä kalakantoja koskevien monivuotisten suunnitelmien artikloihin 4(6) tai 4(7). Nämä artiklat liittyvät kalastusmahdollisuuksien tason asettamiseen velvoittavasti tietyissä tilanteissa. Ehdotuksesta ei käy täysin yksiselitteisesti ilmi, onko edellä mainittuja artikloja sovellettu. Osana lokakuussa 2023 maatalous- ja kalastusneuvostossa syntynyttä ratkaisua Itämerelle asetettavista kalastusmahdollisuuksista vuodelle 2024 komissio ei edellyttänyt Itämeren monivuotisen suunnitelman vastaavan sisältöisen artiklan soveltamista. Monivuotiset suunnitelmat eivät ole täysin yksiselitteisiä edellä mainittujen artiklojen osalta.

Kalastusmahdollisuustaulukoita täydennetään Norjan kevätkutuisen sillin osalta pohjoisen Atlantin eräiden rannikkovaltioiden neuvottelujen tuloksena. Suomi saa EU:n kiintiöosuudesta pienen osan perustuen suomalaisten kalastusalusten sillin kalastukseen Atlantilla Petsamosta ja Rymättylästä käsin 1920 luvulta lähtien 1970 luvun puoliväliin.

Kansainvälinen merentutkimusneuvosto (ICES) on ankeriasta koskevassa neuvonannossaan vuodelle 2025 esittänyt ankeriaaseen kohdistuvan kaiken kalastuksen kieltämistä myös ankeriaan istuttamista varten ja vesiviljelytarkoituksiin.

Ankerias on Suomen vuoden 2019 uhanalaisuusluokituksessa luokiteltu äärimmäisen uhanalaiseksi kalalajiksi. Myös ICES toteaa neuvonannossaan vuodelle 2025 ankeriaskannan tilan jatkuvan kriittisenä (IUCN). On huomioitava, että kaikki eurooppalaiset ankeriaat ovat samaa ankeriaskantaa.

Neuvoston asetus 2024/257 ylläpiti vuodelle 2024 aiempaa jäsenvaltioiden velvollisuutta asettaa ankeriaalle rauhoitusaika, joka ottaa huomioon ankeriaan merkittävimmät vaelusajat. Komissio ehdottaa velvollisuuden jatkamista myös vuodelle 2025. Suomessa on säädetty em. neuvoston asetuksia tiukempi kalastuskieltoaika. Kieltoaika on kestoaltaan 11 kuukautta (1.8.-30.6.). Säädetty kalastuskieltoaika kattaa ankeriaan vilkkaimmat vaelusajat ja ankeriaan kalastus on sallittua ainoastaan heinäkuussa.

Komission ehdotuksessa esitetään ankeriaan vapaa-ajankalastuksen kieltämistä meressä. Kielto on jo voimassa vuonna 2024. Komission ehdotus ei sulkisi mahdollisuutta säätää kansallisesti ehdotuksessa esitettyä tiukempaa ankeriaan kalastuksen säätelyä.

Kaikkia asiakirjoja ei ole vielä saatavilla ja komissio tulee vielä täydentämään ehdotustaan.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 43 artiklan 3 kohta. Neuvosto päättää ehdotuksesta määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

SEUT 43 artiklan 3 kohdan mukaan neuvostolla on toimivalta päättää kalastusmahdollisuuksista.

Kansallinen valmistelu

Kalastusjaoston (EU17) kirjallinen menettely 8.-11.11.2024

EU-ministerivaliokunta 15.11.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 15.11.2024 (kirjallinen menettely)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Neuvoston vahvistamat TAC:t ja kalastuskiintiöt eivät pääsääntöisesti vaikuta kansalliseen lainsäädäntöön.

Kalastuselinkeinon ohjaus kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain 1144/1991 mukaan Ahvenanmaan toimivaltaan. Ahvenanmaan maakunnan hallituksella on edustaja kalastusjaostossa.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia kalataloudelle Suomessa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

15106/2414720/23 PECHE 44378, +ADD 1, +ADD 2

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Orian Bondestam, MMM/LVO, puh. 0295 162494

VAHVA-tunnus

EU/61/2024

Liitteet

Viite

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/61/2024-MMM-67

Bondestam Orian

8.11.2024

Ehdotus neuvoston asetukseksi eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Välimerellä ja Mustallamerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2025

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvoston 18.11.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvostossa 18.11.2024 käytävä keskustelu valmistelee päätöksentekoa maatalous- ja kalastusneuvostossa joulukuussa 2024.

Suomen kanta

Suomi kannattaa kalastusmahdollisuuksien vahvistamista siten, että kalakantoja hyödynnetään kestävää enimmäistuottoa (Maximum Sustainable Yield, MSY) koskevan EU:n yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden mukaisesti ja uusimman tieteellisen neuvon perusteella.

Pääasiallinen sisältö

Komission ehdotuksella määritetään tiettyjen kalakantojen ja kalakantaryhmien kalastusmahdollisuudet Välimerellä ja Mustallamerellä vuodelle 2025. Ehdotuksen perimmäisenä tavoitteena on saattaa kalakannat kestävän enimmäistuoton (MSY) mahdollistavalle tasolle ja säilyttää ne sillä tasolla.

Ehdotus kalastusmahdollisuuksista perustuu mm. läntisen Välimeren pohjakalakantoja koskevaan monivuotiseen suunnitelmaan ja mahdollisuudet ilmaistaan jäsenvaltiokohtaisena pyyntiponnistuksena ja saalisrajoituksin. Osa esitetyistä kalastusmahdollisuuksista pohjautuu Välimeren yleisessä kalastuskomissiossa (GFCM) sovittuihin ratkaisuihin.

Läntisen Välimeren pohjakalakantoja koskevan monivuotisen suunnitelman tavoitteena on saavuttaa kestävän enimmäistuoton mahdollistava kalastuskuolevuuden taso vuonna 2020 ja viimeistään vuonna 2025.

Ehdotuksessa Välimerellä sovellettavat pyyntirajoitukset ja muut rajoitukset koskevat mm. jalokorallia, syvänmerenkatkarapua ja muita katkarapuja sekä pieniä pelagisia kalalajeja. Muut rajoitukset koskevat mm. erilaisia pyydyksiä kuten trooleja ja nuottia. Mustallamerellä pyyntirajoitukset koskevat mm. kilohailia ja piikkikampelaa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 43 artiklan 3 kohta. Neuvosto päättää ehdotuksesta määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

SEUT 43 artiklan 3 kohdan mukaan neuvostolla on toimivalta päättää kalastusmahdollisuuksista.

Kansallinen valmistelu

Kalastusjaoston (EU17) kirjallinen menettely 8.-11.11.2024

EU-ministerivaliokunta 15.11.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 15.11.2024 (kirjallinen menettely)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Neuvoston vahvistamat TAC:t ja kalastuksen järjestelyt eivät vaikuta kansalliseen lainsäädäntöön.

Kalastuselinkeinon ohjaus kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain 1144/1991 mukaan Ahvenanmaan toimivaltaan. Ahvenanmaan maakunnan hallituksella on edustaja kalastusjaostossa.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia kalataloudelle Suomessa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

13354/24 PECHE 353 + ADD1

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Orian Bondestam, MMM/LVO, puh. 0295 162494

VAHVA-tunnus

EU/61/2024

Liitteet

Viite

Maa- ja metsätalousministeriö

Perusmuistio

EU/42/2024-MMM-209

Virolainen Jukka, Sandholm Pekka

7.11.2024

Maatalouden markkinatilanne - maatalous- ja kalastusneuvoston keskustelu

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 18.11.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee maatalouden markkinatilanteesta kokouksessaan 18.11.2024. Maatalouden erityiskomitea valmisteli keskustelua 11.11.2024.

Suomen kanta

Tiedonannosta ruokaturvan takaamisesta ja elintarvikejärjestelmien resilienssin vahvistamisesta on annettu E-kirje E 41/2022 vp ja tiedonannosta lannoitteiden saatavuuden ja kohtuuhintaisuuden varmistamisesta on annettu E-kirje E 154/2022 vp.

Suomi katsoo, että elintarvikesektorin huoltovarmuus ja väestön ruokaturva tulee varmistaa kaikissa tilanteissa.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on aiheuttanut pitkäaikaisen häiriön maataloushyödyke-, lannoite- ja energiamarkkinoiden toiminnalle. Tässä epävakaassa tilanteessa tulee huolehtia koko elintarvikesektorin toimintavarmuudesta ja varmistaa väestön ruokaturva. EU:n ruoantuotanto on eräiden tuotantopanosten ja -materiaalien sekä jossain määrin myös tuotantoon tarvittavan tekniikan osalta hyvin riippuvainen EU:n ulkopuolelta tulevasta tuonnista. Suomi tukee pyrkimystä vähentää tuontiriippuvuutta erityisesti fossiilisen energian, lannoitteiden ja valkuaisrehuraaka-aineiden osalta.

Suomi on huolissaan maatalouden tuotantokustannusten pysymisestä edelleen korkealla tasolla vuoden 2022 hintapiikin jälkeen ja ylipäättään koko elintarvikesektorin kustannusten nousun vaikutuksesta kannattavuuden heikentymiseen, tuotannon määrään ja laatuun sekä näiden yhteisvaikutuksesta elintarvikkeiden hintojen nousuun.

Suomi katsoo, että komission tulee ryhtyä tarvittaessa EU:n perustamissopimuksen mukaisesti markkinoita tasapainottaviin ja tuotannon kannattavuutta sekä huoltovarmuutta vahvistaviin toimenpiteisiin.

Suomi korostaa tärkeyttä siirtyä kohti sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviä, resiliентtejä ja oikeudenmukaisia ruokajärjestelmiä niin Suomessa, EU:ssa kuin myös globaalilla tasolla.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajavaltio ei perusmuistiota kirjoitettaessa ole toimittanut tausta-asiakirjaa.

Maatalouden yleinen markkinatilanne

Maatalouden yleiseen markkinatilanteeseen on vuoden 2024 jälkipuoliskolla edelleen vaikuttanut maataloustuotannon kannattavuustilanne, kasvukauden haasteelliset sääolot EU:ssa ja muualla päätuotantoalueilla sekä Venäjän hyökkäyssodan Ukrainaan aiheuttama epävarmuus maataloustuotesektorilla. Markkinakehityksen ennustettavuus on jatkossakin haastavaa.

Edellä mainitut tekijät, yhdistettynä rahoitusmarkkinoiden vielä verrattain kireään tilanteeseen, vaikuttavat maataloussektorin ohella suoraan myös elintarviketeollisuuden toimintaympäristöön sekä heijastuvat kuluttajahintoihin. Hintojen kohoaminen on vähentänyt erityisesti kotieläintuotteiden kysyntää ja kuluttajat valitsevat edullisimpia vaihtoehtoja. Heikentynyt ostovoima pitää yllä painetta elintarvikkeiden hintojen alentamiseksi sekä suurentaa alemman hintatason tuotteiden tarjontaa ja merkitsee sitä, että tuottajien ja elintarviketeollisuuden on vaikea saada katettua kustannuksiaan.

Kansainvälinen viljaneuvosto (IGC) on arvioinut nykyisen markkinointikauden 2024/25 vehnä- ja maissisadon määrien jäävän hieman kysyntää pienemmiksi ja varastojen alenevan. Maailmanmarkkinoilla viljan hinnat ovat lokakuun aikana olleet vahvistuvia. EU:n komission mukaan hintapainetta on aiheuttanut huoli syyskylvöjen edistymisestä pohjoisella pallonpuoliskolla, kun esimerkiksi Mustanmeren alueella ollut liian kuivaa. Vehnän hinnannousua tasaa tällä erää kova vientikilpailu Mustanmeren alueelta.

Vuoden 2023 marraskuussa, Gazan sodan seurauksena, alkanut Punaisenmeren kiristynyt turvallisuustilanne ja laivaliikenteelle tehty häirintä on ohjannut Suezin kanavan kautta kulkevaa tavaraliikennettä kiertoreitille Afrikan ympäri. Näköpiirissä ei ole, että tilanne rauhoittuisi lähiaikoina Punaisenmeren alueella. Pidentynyt kuljetusmatka ja -aika EU:n ja Aasian välillä lisää kustannuksia. Maailmalla rahtilaivalogistiikkaan vaikuttaa edelleen myös Panaman kanavan ruuhkautuminen ja Mustanmeren alueen riskialtius.

YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) päämaataloustuotteiden hinnoista koostuva elintarvikehintaindeksin arvo on viimeisen vuoden aikana ollut valtaosin hieman aleneva tai pysynyt ennallaan. Syyskuussa 2024 indeksin arvo yllättäen kohosi tasolle

124,4 pistettä. Verrattuna viime vuoden vastaavaan ajankohtaan, indeksi oli syyskuussa 2,1 % korkeammalla. Verrattuna viime elokuuhun, indeksin pisteluku kohosi syyskuussa kaikissa sen tuoteryhmissä.

EU:ssa ruuan kuluttajahintojen poikkeuksellisen voimakas kohoaminen saavutti huipunsa maaliskuussa 2023, jonka jälkeen hintojen nousu on tasaisesti hidastunut. Syyskuussa 2024 ruuan (ml. alkoholittomat juomat) vuosi-inflaatio oli EU:ssa 2,2 %, kun vuotta aiemmin se oli 9,4 %. Ruuan inflaatio vaihtelee paljon jäsenvaltioiden välillä. Suomessa se kääntyi tammikuun 2024 jälkeen laskuun ja syyskuussa vuosi-inflaatio oli ruualla (ml. alkoholittomat juomat) 0,46 %. Sekä EU:ssa että Suomessa vuosi-inflaation suuruus hieman kohosi syyskuussa verrattuna kesäkuukausiin.

Inflaation hidastumisen myötä Euroopan keskuspankki (EKP) alensi kuluvan vuoden kesäkuussa ohjauskorkojaan ensimmäisen kerran vuoden 2022 heinäkuussa alkaneiden koron nostojen jälkeen. EKP jatkoi ohjauskorkojen alentamista syys- ja lokakuussa ja tällä erää rahoitusmarkkinoilla yleinen arvio on, että suunta tulee jatkumaan. Alenevat markkinakorot helpottavat jatkossa myös maataloussektorin kustannuspaineita.

Energian ja lannoitteiden hintakehitykseen paljon vaikuttava maakaasun futuurihinta (TTF) EU:ssa on ollut laskeva syksystä 2022 lähtien ja alhaisimmillaan se oli kuluvan vuoden helmikuussa 25 €/MWh. Kesän ja syksyn aikana maakaasun futuurihinta hieman kohosi, johtuen kaasun suurentuneesta kysynnästä Aasiassa, Lähi-idän tilanteen kiristymisestä ja EU-toimijoiden tarpeesta kartuttaa varastoja ensi talveksi sekä epävarmuus venäläisen maakaasun pitkäaikaisen siirtosopimuksen EU:hun voimassaolon jatkumisesta tämän vuoden lopulla. Lokakuun lopulla maakaasun futuurihinta oli noin 40 €/MWh.

Maakaasun kahta edellistä vuotta alhaisempi hinta on helpottanut EU:n lannoiteteollisuuden toimintaa ja ammoniakkin tuotantokapasiteetin käyttöaste on palautunut vuoden 2022 lannoitemarkkinoiden kriisitilanteesta. Lannoitemarkkinat olivat EU:ssa rauhalliset syyskuussa. Lannoitetyypin hinta EU:ssa oli syyskuussa noin 13 % alempana verrattuna vuoden takaiseen. Kansainvälisillä markkinoilla lannoitteiden hintaa ovat kohottaneet typpi- ja fosforilannoitteiden lisääntynyt kysyntä Intiassa sekä Kiinan asettamat vientirajoitteet. Typpi- ja fosforilannoitteiden hintojen arvioidaan kohoavan vuoden viimeisellä neljänneksellä niiden tavanomaisen kausivaihtelun mukaisesti. Kalilannoitteilla runsas tarjonta vähentää paineita hinnan kohoamiseen.

Lokakuun 2024 aikana raakaöljyn hinta (Brent-laatu) on vaihdellut 70-80 \$/barreli, kun vuotta aiemmin hinta oli 90 – 95 \$/barreli. Lokakuussa hintakehitykseen on vaikuttanut Lähi-idän kiristynyt tilanne sekä arviot OPEC+ öljyntuottajamaiden mahdollisesta päätöksestä jatkaa tuotannonrajoitustaan.

Markkinatilanne EU:ssa

Komission arvion mukaan maatalousmarkkinoilla on nähtävissä myönteisiä merkkejä ainakin osittaisesta vakauden palautumisesta viime vuosien epävakaiden markkinatilanteiden jälkeen. Tilanne on edelleen herkkä sääoloihin liittyvien ongelmien, eläinsektorin terveysten ja EU:n kauppaympäristön vuoksi. Komission mukaan yleinen makrotaloudellinen ja elintarvikkeiden hintakehitys viittaa elintarvikkeiden kysynnän mahdolliseen paranemiseen useimmilla sektoreilla. EU:n kokonaistalous on palautumassa Covidia edeltäneelle BKT:n kasvun ja inflaation tasolle.

Komissio on alentanut EU-viljojen 2024 kokonaissatoarviota kesän mittaan lähes kuukausittain. Lokakuussa tehdyn päivityksen mukaan se on 256 milj. tn, kun kuukautta aiemmin arvio oli 261 milj. tn. Verrattuna viiden vuoden keskimääräiseen tasoon, sato on lähes 9 % pienempi. Satoa on alentanut sateinen sää EU:n keskiosissa ja vastaavasti pitkään jatkunut kuivuus EU:n eteläosissa. Vehnällä arvio on 113 milj. tn, joka on 11 % keskimääräistä pienempi. EU:n suurimman tuottajan, Ranskan määrällisesti ja laadullisesti heikko vehnäsato näkyy tilanteessa.

EU:n tämän vuoden öljykasvien (rapsi, auringonkukka ja soija) tuotanto on komission arvion mukaan 28 milj. tn eli se olisi 13 % viime vuotta ja 6 % viiden vuoden keskimääräistä pienempi. Rapsin tuotantomäärä jää viime vuoden 19,7 milj. tn alemmaksi ja on uusimman arvion mukaan 17 milj. tn. Sokerijuurikkaan sato on lähes kaikissa EU jäsenvaltioissa hyvä vaikkakin sadonkorjuussa on ollut sateisen sään vuoksi haasteita.

Komission mukaan lyhyen aikavälin tarkastelussa maidontuotosten paraneminen tasapainottaa jatkuvasti vähenevää lehmälukumäärää ja EU:n maidontarjonnan ennustetaan pysyvän vakaana. EU:n raakamaidon hintojen vakauttaminen viime vuosien keskimääräisen tason yläpuolelle ja tuotantopanoskustannusten vakauttaminen voisi parantaa maidontuottajien katteita.

EU:n maidontuotanto oli viime elokuuhun mennessä noin 0,5 % edellisvuotta suurempi. Elokuussa raakamaidon hinta (47,4 €/100 kg) oli EU-tasolla noin 8,8 % korkeampi kuin elokuussa 2023 ja 18,8 % viiden vuoden keskiarvoa korkeampi. Komission hinta-arvio syyskuulle on 47,5 €/100 kg.

Maitotuotteiden tuotannossa oli tammi-elokuussa, edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan nähden, laskua voin tuotannossa (-2,2 %) ja jauheiden osalta (-1 %). Tuotantomäärissä on kasvua fermentoiduissa maitotuotteissa (4,1 %) ja juustossa (3 %).

Tuotehinnat olivat elokuussa edelleen korkealla tasolla 5 vuoden keskiarvoon nähden, lukuun ottamatta jauhetta. Voilla hinta on jopa 69 % korkeampi kuin 5 vuoden keskihinta ja vuoden takaiseen tilanteeseen nähden +68 %.

Maitojalosteiden viennissä juustojen vienti oli tammi-kesäkuussa edellisvuoden tasolla. Voin vienti oli hieman viime vuotta vähäisempää (-4 %). Rasvattoman maitojauheen vientimäärässä ollaan viime vuodesta jääty 9 %.

Maitosektorilla huolena edelleen on sinikielitauti ja pelko lintuinfluenssan siirtymisestä nautakarjaan.

EU:n naudanlihan tuotanto on tasaantumassa, mutta komission mukaan alaa huolestuttaa eläinten määrän rakenteellinen lasku. Lyhyen aikavälin ennusteessa EU:n lihanvienti kasvaa, kun taas elävien eläinten vienti on laskussa. Lokakuun puolivälissä naudan teurashinta oli EU:ssa keskimäärin 532 €/100kg, joka on 9,2 % viime vuotta korkeammalla. Keskihinta on ollut 2024 kesäkuusta lähtien hienoisesti vahvistuva.

EU:n sianliha-alalla tilanne on ristiriitainen, sillä joidenkin jäsenvaltioiden tuotanto elpyy, kun taas toisten tuotanto ei ole lähtenyt kasvuun. Tuotantoon vaikuttaa heikentyneet tulevaisuusodotukset tuottajien keskuudessa ja investointeja jarruttaa epävarma taloustilanne. EU:n sianlihan vientinäkymiä haittaa korkeasta sisämarkkinahinnasta johtuva heikompi kilpailukyky sekä kysynnän väheneminen Kiinassa. Kiinan markkina on tärkeä, koska sinne viedään ruhonosia, joilla on heikko kysyntä EU:ssa. Kiinan aloittamat selvitykset sen väittämästä EU:n polkumyynnistä sianlihasektorilla varjostavat markkinanäkymiä. Komission mukaan EU:n sianlihan markkinaosuus kasvaa muissa Aasian maissa.

Sian keskimääräinen teurasruhojen hinta on vuoden 2024 aikana pysynyt viiden vuoden keskihintaa korkeammalla tasolla, mutta viime vuotta alempana. Heinäkuussa hintakehitys kääntyi EU:ssa laskuun ja oli lokakuun lopulla 200 €/100 kg. Tämä oli 6 % viime vuoden vastaavan ajankohdan hinnan alapuolella.

Komission mukaan EU:n siipikarjantuotannon kasvu ohjaa liha-alan kehittymistä, jossa muiden lihalajien tuotanto on laskussa. EU:n siipikarjanlihan vienti on kasvavaa EU:n hintojen noususta huolimatta. Tämän vuoden tuotanto heinäkuuhun mennessä kasvoi lähes 7 %, mutta kasvun odotetaan maltillistuvan. Tuotannon kasvua edistää siipikarjanlihan hyvä sisämarkkinakysyntä. Myös tuotantokustannusten lasku ja lihan korkea hinta on tukenut tuotannon kehittymistä sekä tautitilanteen helpottaminen tärkeissä tuottajamaissa.

EU:ssa broilerin keskimääräinen teurashinta oli lokakuun lopulla 279 €/100 kg. Verrattuna vuoteen 2024 hinta heinäkuusta lähtien pysynyt viime vuotta korkeammalla. Lokakuun lopulla hintaero oli 6,8 %.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 12.11.2024

EU-ministerivaliokunta 15.11.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 15.11.2024 (kirjallinen menettely)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Pekka Sandholm, MMM/RO/MARY, puh. 0295 162 416,
pekka.sandholm@gov.fi

Neuvotteleva virkamies Jukka Virolainen, MMM/RO/MARY, puh. 0295 162 206,
jukka.virolainen@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/42/2024

-

Liitteet -

Viite -

Liitteet -